Quaderns de Vilaniu, 44: 165-167 (2003)

MISSA DEL GALL A SANT SALVADOR DE LES ESPASES

Estanislau Torres

Parlo evidentment de molts anys enrere. Concretament dels últims anys de la dècada dels quaranta i de principis dels cinquanta. O sigui, de fa mig segle si fa o no fa...

Feia poc que m'havia fet soci de l'Agrupació Excursionista Pedraforca (entitat a la qual pertanyo, encara), i va ser en aquesta entitat, precisament, on vaig entrar en relació amb en Pere, que, de fet, n'és soci, també, encara. Una amistat que va començar d'una manera molt tímida, però que de mica en mica es va anar consolidant.

I, tanmateix, no és que coincidíssim gaire sovint a les sortides. Ell era més aviat un excursionista que podríem catalogar de "científic" i jo (com tants altres que vaig conèixer, també, llavors) tendia més a ser un "menjamuntanyes".

Aquesta diferència obeïa potser a una formació diferent. També, possiblement, al tarannà. I a l'edat... Perquè ell és més "gran" que jo. Ens portem tres anys, si no m'equivoco. I si tres anys no es noten gaire quan se'n tenen vuitanta i setanta-set, respectivament, sí que es poden notar quan se'n tenen, com nosaltres llavors, vint-i-dos i dinou, també respectivament.

Una de les sortides en què sí que vam coincidir, gairebé sempre, durant uns quants anys, va ser en l'anada, durant les festes de Nadal, a alguna església, ermita, monestir, etc. on teníem notícia que s'hi celebraria la Missa del Gall. Una missa que sovint no era més que un rumor. Una missa que no se celebrava, doncs, moltes

vegades, cosa que, si haig de ser franc, ens amoïnava ben poc, a molts de nosaltres, tot i que sí que devia amoïnar en Pere, home de conviccions religioses ben arrelades. La veritat és que molts de nosaltres, si bé assistíem respectuosament a la cerimònia, si és que es duia a terme, el que preteníem, bàsicament, era passar la revetlla de Nadal a la muntanya, fer un bivac, si no hi havia més remei (i de vegades fins i tot haventn'hi), i tornar a casa l'endemà al matí, a primera hora, amb temps suficient per dinar amb la família.

Fotografia de la Patum de Berga feta per Pere Catala i Roca cap a l'any 1965. Museu de Valls / Donació de Pere Català i Roca

Però el desembre de 1950 sí que estàvem disposats a assistir a una Missa del Gall amb tots els ets i uts. És més, vaig ser jo qui es va posar en contacte amb unes determinades persones d'Olesa de Montserrat que vam saber que tenien intenció de celebrar-ne una a Sant Salvador de les Espases...

El mal és que (les línies telefòniques funcionaven molt malament, en aquella època, i la conversa que vam mantenir va ser molt accidentada) ells van entendre que vindria un capellà, amb nosaltres, que és qui celebraria la missa, i jo vaig entendre que un capellà "d'ells", ja seria dalt, quan nosaltres pujaríem a Sant Salvador.

En resum, que quan vam arribar a Olesa de Montserrat, en comptes d'acceptar obertament que hi havia hagut una confusió, quan els qui ens esperaven, del poble, ens van preguntar on era el capellà que havia de venir amb nosaltres, en Pere va reaccionar precipitadament —i fins i tot inesperadament— dient una gran (tot i que ben intencionada) mentida:

—No ha pogut pujar mossèn Esteve —va fer, inventant-se de cop i volta aquest personatge i tot mirant-me a mi, sobretot, com si em volgués demostrar que intentava salvar la meva responsabilitat—: s'ha posat malalt. Ens sap molt de greu, quina llàstima!

Hi va haver cares llargues, no cal ni dir-ho. Perquè aquella bona gent no solament havien esbombat pel poble que aquell any, potser després de molts anys de no poder-ho fer, se celebraria la Missa del Gall a Sant Salvador de les Espases, sinó que fins i tot hi havien pujat els ermitans carregats amb els estris que calia per dur-la a terme...

Va ser una revetlla més aviat trista. Dúiem torrons i beguda que, després de sopar, vam compartir amb els ermitants, naturalment, vam cantar un seguit de cançons nadalenques que vaig acompanyar (com solia fer, llavors) amb la meva harmònica. Però una mena de rau-rau molt desagradable no ens deixava viure i, per postres, quan ja estaven a punt de tocar les dotze, van comparèixer mitja dotzena de persones de la comarca, homes i dones, entrats d'anys, més aviat, que, il·lusionats, havien decidit pujar —a peu, lògicament— malgrat les seves xacres, perquè no se la volien perdre, aquella cerimònia religiosa...

El cas és que l'endemà, després d'acomiadar-nos dels ermitans, vam enfilar el camí de retorn, però (per prudència i per una mena de pudor ben comprensible) no vam anar a buscar el tren a Olesa de Montserrat mateix, sinó a Olesa Nord, una estació, si no ho recordo malament, situada molt als afores, on sabíem que no hauríem de suportar mirades acusadores o qui sap si alguna cosa pitjor...

D'això ja fa una cinquantena d'anys, ja ho he dit, però sovint, somrient irònicament, em pregunta, encara, en Pere:

—Te'n recordes, Lau, de mossèn Esteve?

Fotografia feta per Pere Català i Roca de la festa de Corpus a Barcelona, publicada al llibre Llum de festa a Barcelona *l'any 1972.* Museu de Valls / Donació de Pere Català i Roca